Dlhú dobu sme boli navyknutí na monotónny, ustálený spôsob života, kedy vládny systém určoval naše životné smerovanie a predkladal nám (či skôr: umožňoval) jediný možný zmysel života, jediný možný cieľ života a jedinú možnú morálku. Usilujeme sa o rozvinutie nových modelov národného života a v nádeji sme ochutnali iný spoločenský systém a nové vládne systémy.

Zisťujeme, že vládne systémy sú nedokonalé a prinášajú nám sklamanie. Čo na takejto situácii je možno pozitívne je to, že takéto obdobia nás privádzajú k zamysleniu sa nad skutočným zmyslom života a nad skutočnými základmi morálky. Doby sklamania a spoločenského a osobného rozčarovania vyvolávajú v nás otázky: O čom je život? Čo je cieľom a zmyslom života? Ako by som mal žiť?, atď. Westmisterský malý katechizmus (z polovice 17. storočia) na takéto otázky odpovedá nasledovne: *Hlavným cieľom života človeka je poznať Boha a□ večne sa s□ ním radovať* .

Krátko potom, čo bola v roku 1636 založená Harward College, napísali predstavitelia tejto školy

nasledujúce slová: Nech je každý študent zrozumiteľne a jasne vedený i nabádaný k tomu, aby si dostatočne uvedomil, že hlavným cieľom jeho života a štúdií je poznať Boha a Ježiša Krista…, a kládol tak Pána Ježiša na prvé miesto ako jediný základ všetkého pravého poznania a učenia. Od tej doby uplynulo viac než 350 rokov a aj Harward, rovnako ako väčšina škôl, inštitútov a univerzít, sa prispôsobila sekularizovanému svetu. Ale slová jeho prvých predstaviteľov zostávajú stále pravdivé a mnoho ľudí vidí svoj hlavný životný cieľ v lepšom poznávaní Boha (James Montgomery Boice: *Základy kresťanské víry*, Návrat domov).

Ale ako môžeme Boha poznať? Aký je Boh? Čo od nás Boh žiada a očakáva? Odpovede na tieto a im podobné otázky môžeme nájsť, ale to len vďaka tomu, že Boh zjavil sám seba. Zjavil sa nám predovšetkým vo svojom slove – Biblii. A to znamená, že potrebujeme študovať Bibliu, aby sme objavili kto Boh je, kto sme my a v čom je zmysel života.

Ako poznať Boha?

V evanjeliu podľa Jána v 3 kapitole je opísaný priebeh návštevy muža menom Nikodém u Ježiša Krista. Počas návštevy sa Nikodém dozvedel, že pravé poznanie začína duchovným poznaním, poznaním Boha, ktoré je možné nájsť zjavením sa samotného Boha v Biblii a v Ježišovom vlastnom živote a diele, v diele Spasiteľa a Nikodém preto potrebuje zakúsiť vnútornú, duchovnú premenu. Musíte sa narodiť znova, povedal mu Ježiš (Ján 3:7).

Nikodém mal poznanie, veď bol učiteľ, určite vedel veľa veci, ale chýbal mu kľúč k tomuto poznaniu, prvok, ktorý by toto poznanie zjednotil. Podobný problém ako mal Nikodém existuje u mnohých aj dnes. Máme – vlastníme – obrovské množstvo informácií, aj technických a vedeckých informácií. Vieme toho dnes viac než kedykoľvek predtým. Ale aj napriek tomu nám nejako chýba také poznanie, ktoré tieto informácie zjednocuje a dáva životu zmysel.

Ale ako môžeme k poznaniu prísť, dopracovať sa k nemu? Ako môžeme poznanie vlastniť?

Prvý možný prístup je predstava, že realitu môžeme poznávať iba rozumom. Tento prístup rozvinul už Platón a odráža sa a prejavuje sa v gréckom a rímskom myslení. V Platonovej filozofii je pravým poznaním poznanie večnej a nezmeniteľnej podstaty vecí, nie len poznanie premenlivého fenoména. Jedná sa o poznanie foriem, myšlienok alebo ideí. Ich najbližším ekvivalentom by dnes bolo to, čo nazývame vedecké zákony.

Na prvý pohľad sa tento prístup k poznaniu prostredníctvom zdanlivo nezaujatého rozumu zdá byť účelný a vhodný – naznačujú to technické vymoženosti dnešných dní. Je tu ale problém: Poznanie je jednak veľmi neosobné a jednak odsudzuje človeka svetu a sebe samému. V tomto prístupe sa skutočnosť stáva vecou (rovnicou, zákonom alebo ešte horšie – len obyčajným údajom do štatistiky) a ľudia sa stávajú vecami, s nevyhnutným dôsledkom, že je s nimi preto možné účelovo manipulovať ako s akýmkoľvek materiálom. Príkladom môže byť samotný komunistický systém, ktorý aj napriek svojmu želaniu zlepšiť údel más nimi v skutočnosti manipuluje, aby dosiahol svoje ideologické ciele.

Ďalší závažný problém vyplývajúci z rozumového poznania je problém etický. Rozumový prístup nedáva etike primeranú základňu. Rozum nám môže povedať čo je, ale nám nemôže povedať, čo by malo byť. Výsledkom je, že výnimočný technický pokrok je sprevádzaný veľkou a oslabujúcou morálnou uvoľnenosťou.

Zlyhanie rozumového prístupu k poznávaniu má ten dopad, že mnohí opustili racionálnu cestu poznania a uchýlili k hľadaniu cesty k realite prostredníctvom emocionálnej skúsenosti. A to je druhý možný prístup hľadania poznania. V staroveku sa reakcie na prílišný racionalizmus a neosobný charakter gréckej filozofie prejavoval intenzívnou účasťou na obradoch mysterijných náboženstiev, ktoré sľubovali emocionálnu jednotu s nejakým bohom, vyvolanú osvetlením, kadidlom alebo aj drogami. V dnešnej dobe sa podobný prístup objavuje v kulte drog, v znovuobjavovaní východných náboženstiev, v transcendentálnej meditácii, v hnutí hľadajúcom skryté ľudské schopnosti a v iných praktikách.

Tieto prístupy obsahujú niekoľko problémov. Prvým je, že takáto skúsenosť je chvíľková, prechodná. Každý pokus uchopiť realitu emocionálnou skúsenosťou sľubuje dosiahnuť niečoho veľkého. Po tomto vyvrcholení nevyhnutne prichádza pád, s dostatočnou komplikáciou, že k zopakovaniu totožnej skúsenosti sa zdá byť nevyhnutné, aby podnety boli stále intenzívnejšie. Končieva to buď sebazničením, alebo úplným rozčarovaním. Druhým problémom je, že prístup k realite prostredníctvom emócií neuspokojí myseľ. Zástancovia zmienených skúseností, zvlášť s drogami, hovoria v tejto súvislosti o intenzívnejšom vnímaní reality. Ich skúsenosť ale nemá rozumové opodstatnenie. Tá časť ľudskej bytosti, ktorá chce o takýchto veciach premýšľať, ostáva neuspokojená.

Ak predchádzajúce prístupy zlyhávajú, existuje ešte ďalšia cesta? Áno existuje. Existuje a obstojí práve v bodoch, v ktorých predchádzajúce prístupy zlyhávajú. Základom tretieho prístupu je presvedčenie, že existuje Boh ktorý všetko stvoril a ktorý sám dáva svojmu stvoreniu význam. A čo viac – môžeme ho poznávať. To je možnosť, ktorá prináša povzbudenie a uspokojenie. Povzbudzujúca je preto, že to zahŕňa možnosť kontaktu medzi jednotlivcom a Bohom bez ohľadu na to, či sa jednotlivec javí sám sebe alebo v očiach druhých, akokoľvek bezvýznamný. Uspokojujúce je z toho dôvodu, že sa jedná nie o poznanie nejakej myšlienky alebo veci, ale o poznanie najvyššej osobnej Bytosti. A ešte nad to všetko aj preto, že takéto a toto poznanie vyúsťuje do hlbokej zmeny jednania.

Môžeme rozmýšľať o význame slova "poznať". Podľa biblického ponímania poznania Boha toto poznanie nikdy nie je poznaním Boha osamotene. Je to vždy poznanie Boha v jeho vzťahu k nám. Z toho dôvodu k poznávaniu Boha podľa Písma dochádza len tam, kde poznávame tiež sami seba v našej duchovnej núdzi a kde potom prijímame Božiu milosť ako pomoc pre túto svoju núdzu prostredníctvom Kristovho diela a Božieho Ducha, ktorý nám ho priblíži.
K poznaniu Boha dochádza preto, lebo sa nám sám Boh dáva poznať v Kristu a v Písmach.

Prečo poznávať Boha?

Poznanie Boha je dôležité, lebo jedine skrze neho môže jedinec dosiahnuť stav, ktorý Biblia nazýva večný život. Ježiš to povedal, keď sa pred svojim ukrižovaním modlil: *A to je ten večný*

život, aby poznali teba, toho jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista. (Ján 17:3). Na prvý pohľad toto neveriacemu človekovi nepripadá natoľko dôležité a závažné, aby zatúžil poznať Boha. Príčina je práve v tom, že si neuvedomuje, že mu večný život chýba a preto nemôže pochopiť, prečo by mal Boha hľadať a usilovať sa poznať ho.

Myslím si, že je na mieste pripomenúť, že zasľúbenie večného života je predpokladom žiť plný (nový) život ako pravá ľudská bytosť (myslíme tým tento časný život tu na zemi počas svojej fyzickej existencii). Večný život ale znamená ešte niečo viac než práve spomenuté: znamená to byť obživený nielen v novom, ale aj vo večnom zmysle slova. To je práve to, čo povedal Ježiš: *Ježiš jej povedal: Ja som vzkriesenie i život; ten, kto verí vo mňa, aj keby zomrel, žiť bude. A nikto, kto žije a verí vo mňa, nezomrie na veky; či veríš tomu?*
(Ján 11:25).

Poznanie Boha je dôležité, pretože zahrňuje poznanie nás samých. Jedine na základe poznania Boha môžu ľudia posúdiť hodnoty a neúspechy vlastného života.

Poznanie Boha nám tiež umožňuje poznanie tohto sveta: jeho dobra i zla, jeho minulosti a budúcnosti, jeho ciele aj blížiaceho sa Božieho súdu. Svet stojí vo zvláštnom vzťahu k Bohu: je hriešny a vzbúrený. Svet je zmätené miesto až do okamžiku, keď poznáme Boha, ktorý ho stvoril. Od neho sa dozvieme prečo ho stvoril a čo sa s ním ďalej udeje.

Poznanie Boha je dôležité preto, lebo predstavuje jedinú cestu k osobnej svätosti. To je cieľ, ktorý nie je prirodzenou súčasťou nášho života. Naše problémy nepramenia len zo skutočnosti, že nepoznáme Boha, ale aj z faktu, že sme hriešni. Nechceme dobro. Občas ho dokonca odmietame aj keď slúži k nášmu úžitku. Poznanie Boha vedie k svätosť. Znamená to tiež milovať ho a mať túžbu sa mu podobať.

Nakoniec, poznať Boha znamená vedieť aký Boh je a čo zasľúbil tým, ktorí mu dôverujú. Tí, ktorí Boha Biblie poznajú vedia, že Boh Biblie je mocný Boh. Je všemohúci. Nič sa nedeje bez jeho zvolenia alebo nezávisle na jeho úmysloch. Jeho zámery sa vždy uskutočnia. Preto tí, ktorí ho skutočne poznajú, sú uistení, že Boh je s nimi a nikdy ich neopusti a nenechá a je zdrojom ich sily.

Učme sa teda o Bohu a poznávajme Boha v pravom, biblickom slova zmysle. Každý človek by mal s dôverou ísť za týmto cieľom. Boh zasľúbil, že tí, ktorí ho hľadajú ho nájdu a tím, ktorí klopú, bude otvorené.

Spracované s použitím literatúry [1], [4], [5] uvedenej v zozname .

Vytvorené dňa: 28. mája 2012.

Upravené dňa: 20. júna 2013.